

Важливим процедурним аспектом дотримання в університеті академічної доброчесності є запровадження інструментів протидії її порушенням, зокрема антиплагіатної системи перевірки текстових документів на унікальність. Послуга надається бібліотекою імені М. А. Жовтобрюха Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Університет має доступ до перевірки наукових робіт на ознаки плагиату засобом сервісу Unichek, що закріплено підписаною Угодою про співпрацю (20.09.2019 р.– 31.12.2025 р.) з відповідною антиплагіатною системою. Потребує підкреслення і той факт, що в університеті функціонує мережевий сервіс відкритого доступу «Інституційний репозитарій» як відкритий цифровий архів інтелектуальної творчості науковців – «IRPNPU» (Institutional Repository of Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University – <http://dspace.pnpu.edu.ua>). На сайті бібліотеки університету у вкладці «Академічна доброчесність» (<http://lib.pnpu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist>) у відкритому доступі знаходимо також «Методичні рекомендації до організації, виконання та захисту курсової роботи у ПНПУ імені В. Г. Короленка», «Методичні рекомендації до організації, виконання та захисту кваліфікаційних (бакалаврських/магістерських) робіт у ПНПУ імені В. Г. Короленка», ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання», Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах та ін. Заходи профілактики порушення академічної доброчесності обговорюються на засіданнях кафедри.

Отже, в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка діє система забезпечення академічної доброчесності, яка ґрунтується на засадах законності, свободи і людської гідності, професіоналізму та компетентності, чесності і порядності, відкритості і прозорості, поваги і взаємної довіри. Задля ефективного дотримання норм і правил академічної доброчесності, а отже, і з метою забезпечення якості вищої освіти, рекомендуємо здобувачам своєчасно ознайомитися і вивчити особливості функціонування цієї системи в університеті.

Список використаних джерел

1. Сацик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий концепт. 2020. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chy-diyevyj-kontsept/>
2. Кодекс академічної доброчесності ПНПУ імені В. Г. Короленка. 2022. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/kodeks-akademichno%D1%97-dobrochesnosti-pnpu-imeni-v.-g.-korolenka.pdf>

Леся ЛЕБЕДИК

ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ ДО ПРОЄКТУВАННЯ ДИДАКТИЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ

Перегляду усталеного змісту, технологій навчання, принципів, структури системи підготовки педагогів закладів позашкільної освіти в умовах магістратури об'єктивно вимагає рух України до загальноєвропейського освітнього простору. Вирішити це завдання має забезпечити система підготовки педагогів закладів позашкільної освіти, яка гарантує досягнення високої її якості й результатів і становлення особистості магістранта. Підготовці педагогів закладів позашкільної освіти до проєктування дидактичних систем належить ключова роль у адаптації України до

світових і європейських стандартів, і на цей виклик сучасності повинна бути їхня адекватна відповідь.

Зважаючи на аналіз наявних напрацювань з проблеми підготовки педагогів до проєктування дидактичних систем [3–10], метою дослідження є формулювання вимог до методологічних засад, на яких можна було б вибудувати власну концепцію впровадження науково-методичної системи підготовки педагогів закладів позашкільної освіти до проєктування дидактичних систем в умовах магістратури. Для цього, на основі аналізу теоретичних досліджень, акцентуємо увагу на усвідомленні магістрантами сутності, мети, суб'єктів, об'єктів, предмета, продукту проєктування, структури дидактичної системи.

Під підготовкою педагогів закладів позашкільної освіти до проєктування дидактичних систем в умовах магістратури, на основі класичних уявлень про сутність і ключові особливості проєктування, ми розуміємо цілеспрямовану системну діяльність суб'єктів освіти (магістрантів, науково-педагогічних працівників, адміністрації) над формуванням готовності педагогів закладів позашкільної освіти до створення проєктів дидактичних систем, що ґрунтується на усвідомленні ними складників проєктування.

Оскільки важливим є усвідомлення магістрантами мети, результату, змісту, суб'єкта, об'єкта, методів, засобів, предмета і продукту, функцій дидактичних систем, розглянемо докладніше ці компоненти його підготовки до проєктувальної діяльності. Майбутній педагог закладу позашкільної освіти має навчитися так проєктувати власну дидактичну систему, щоб: а) можна було відтворити її на практиці; б) забезпечити її структурну і змістову цілісність; в) надати оптимальні технології і засоби навчання; г) створити творче навчальне середовище; д) забезпечити оперативний зворотний зв'язок і вчасну корекцію розвитку вихованця.

Стосовно *мети* проєктування дидактичних систем, майбутній педагог закладу позашкільної освіти має розуміти, що мета, як основна передумова його проєктувальної діяльності й ідеальне уявлення результату, задається соціумом (Закони України «Про вищу освіту», «Про освіту» [1; 2] тощо).

В уявленні майбутнього педагога закладу позашкільної освіти *результат* проєктування ним дидактичної системи має ствердитися як певний педагогічний проєкт, функціональна специфіка якого залежить від: а) стану освітнього середовища; б) особливостей суб'єктів, зайнятих підготовкою цього проєкту; в) функціональних зв'язків елементів проєкту; г) можливостей його ефективного використання; д) очікуваних результатів. Він має зважати на нову філософію освітньої діяльності, нові принципи організації навчання, новий тип відносин з вихованцями, нові технології навчання, унеможливлення репродуктивних технологій навчання, повну прозорість системи підготовки вихованця (А. Колот [4, с. 60]).

Майбутній педагог закладу позашкільної освіти *суб'єктом* проєктування має вважати себе (або групу колег), володіти для цього: а) здатністю до винахідництва, творчим мисленням; б) високою працездатністю, захопленістю, професіоналізмом; в) суспільно значимими ціннісними орієнтаціями; г) здатністю передбачати наслідки реалізації свого проєкту.

В уявленні майбутнього педагога закладу позашкільної освіти *об'єкт і предмет* проєктування мають співвідноситися так: об'єкт є сукупністю властивостей і відношень, що існують незалежно від суб'єкта; предмет – елементи, зв'язки, відношення об'єкта (В. Загвязінський); в об'єкті виділяється предмет, який позначає аспект розгляду (В. Краєвський).

Таким чином, об'єкт дидактичного проєктування майбутній педагог закладу позашкільної освіти може визначити, поставивши запитання «Що проєктується?»: зміст навчальної дисципліни, методи чи технології навчання, навчальні програми, освітнє середовище тощо.

Оскільки об'єктом проектування взята цілісна дидактична система, магістрант мав усвідомити її суть, складники, структуру, функції тощо. Наочно вони подані в універсальній природовідповідній формі [8, с. 140–142]. Природовідповідність форми дидактичної системи передана через образ «яйця», яке символізує таїну, витoki життя, першопричину, душу людини; «зародком» у ньому є вихованець, який сам «прокльовується із яйця»; «жовтком», цінним «будівельним» матеріалом, який відіграє вирішальну роль у процесі розвитку вихованця, ядром системи, що відображає всю цю систему, містить про неї основну «генетичну» інформацію, є технології навчання: засоби, методи, форми організації навчання, способи контролю і корекції; інші складники (педагог закладу позашкільної освіти, мета і спільна діяльність обох суб'єктів, зміст навчання, навчальне середовище, дидактичні принципи й умови) також підпорядковані головному процесу. Є виведені за межі дидактичної системи зовнішнє освітнє середовище, яке буває сприятливим і несприятливим, та її кінцевий результат – конкурентоздатний вихованець.

Стосовно *предмета* проектувальної діяльності, магістрант як суб'єкт дидактичної системи має розуміти його як те, що підлягає трансформації в процесі діяльності в *продукт – результат* діяльності. У діяльності педагога закладу позашкільної освіти предмет і продукт праці (інформація) співпадають, на відміну від виробничої сфери, де, наприклад, заготовка – предмет праці токаря, перетворюється у деталь, виточену з цієї заготовки – результат (продукт). Оцінити результат проектувальної діяльності педагога закладу позашкільної освіти у вимірюваних величинах дуже складно, адже некоректно характеризувати її кількістю опрацьованої й навіть виданої інформації. Отже, продуктом проектування магістрантом дидактичних систем є дидактичний проект – ідеальний образ, прогнозована модель реального процесу його взаємодії з вихованцями у просторі і часі.

Розробкою проблеми оцінки *результату* інтелектуальної праці займаються окремі дослідники, лабораторії, інститути. Педагогічні аспекти проблеми розглянуто в працях В. Андрушенка, Ю. Бабанського, С. Гончаренка, В. Загвязінського, І. Зязюна, О. Коберника [3], А. Колота [4], В. Краєвського, В. Кременя, Н. Ничкало, О. Новикова, Г. Романової [7], С. Сисоевої, В. Стрельнікова [5; 8–10] та ін. Аналіз цих праць дозволяє магістранту розуміти предмет свого проектування як інформаційну модель дидактичної системи, у якій у вигляді текстів, схем, ілюстрацій тощо відображена інформація про умови і чинники, які впливають на результат проектування магістрантами дидактичних систем та про зміст структурних елементів конкретної навчальної дисципліни чи модуля.

Магістрант має навчитися виявляти вихідні умови і чинники, від яких залежить проектування ними дидактичних систем, зокрема: а) загальну мету дидактичної системи, яка задана соціумом; б) зміст як визначальний складник дидактичної системи, який визначається на основі загальної мети; в) цілісну характеристику вихованця як кінцевого результату дидактичної системи; г) матеріальні, часові, організаційні та інші зовнішні чинники.

Результатом проектування слід вважати розроблений проект дидактичної системи, який ґрунтується на винаході, новому способі вирішення проблем підготовки вихованців і можливому її використанні. Проектуванням як процесом попередньої розробки програми спільної діяльності суб'єктів дидактичної системи створюється технологічний механізм, який забезпечує підготовку вихованця. Аналізуючи свої проектувальні дії, майбутній педагог закладу позашкільної освіти ми враховувати: а) якої якості і яка дидактична система ним створена, наскільки детально вона розроблена (кількість матеріалів); б) чи враховані у проекті всі складники дидактичної системи; в) які загальноприйняті показники і критерії використовуються, які з них є продуктом власного наукового пошуку. Створена магістрантом дидактична система має бути корисною для головних її суб'єктів – колег, які її застосовуватимуть, і вихованцям, які у ній одержують кращі можливості для свого особистісного розвитку. Функціональна

специфіка проекту дидактичної системи магістранта залежить від: а) його особливостей як суб'єкта, зайнятого підготовкою проекту дидактичної системи; б) стану середовища; в) функціональних зв'язків між елементами дидактичної системи; г) можливостей для їх ефективного використання; д) очікуваних результатів.

Щодо *змісту* як складника проєктованої магістрантом дидактичної системи, важливо майбутнім педагогам закладів позашкільної освіти навчитися проєктувати «різномасштабні» організаційно-змістові одиниці – окремі заняття, систему занять з теми, розділу, модуля, навчального предмета тощо.

В уявленнях магістрантів має ствердитися усвідомлення *об'єкта* проєктування (цілісної дидактичної системи, а не окремих її складників: мети, змісту підготовки, навчальних програм, підручників, технологій і засобів навчання, навчального середовища тощо), *предмета* проєктування (інформаційної моделі дидактичної системи, у якій у вигляді текстів, ілюстрацій, схем відображена інформація про зміст її структурних елементів, умови і чинники підготовки вихованців, а не лише її кінцевий результат – вихованець), *результату (продукту)* проєктування (якісного проєкту самої дидактичної системи, належного рівня підготовки вихованця), *глобальної мети* проєкту дидактичної системи (сприяння вирішенню актуальної освітньої проблеми, підготовка вихованця), *основних характеристик* проєкту (новизни, оптимальності, користі для масового використання, гнучкості, цілісності), *засобів* проєктування (матеріальних – технічних засобів, документації, схем, рисунків, таблиць тощо; і духовних, які мали більше значення, – загальних засобів наукових досліджень, теоретичних положень суміжних наук тощо), *методів* проєктування (способів проєктування, які підтримуються відповідними засобами: методів наукових досліджень – аналізу, синтезу, формалізації, декомпозиції, моделювання; організаційних методів – дотримання плану створення проєкту, підбір команди проєктантів і організація її роботи, документування проєкту, контроль за проєктуванням, інформування зацікавлених осіб про стан проєкту; модульного методу – вибір із багатьох відносно незалежних модулів програмного й інформаційного забезпечення найбільш оптимальних, синтез яких давав потрібну ефективність заданих функцій дидактичної системи; структурного методу – підтримка і збереження в адекватному стані структури дидактичної системи; методу постійного розвитку – внесення змін у систему із появою нових ситуацій і завдань).

Практичне застосування майбутнім педагогом закладу позашкільної освіти знань про об'єкт, предмет, результат (продукт), глобальну мету, основні характеристики, засоби, методи проєктування дидактичних систем сприяє появі у нього задоволення від виконаного проєкту, підвищує якість створюваного ним проєкту, скорочує час і витрати на виконання проєкту, спрощує реалізацію і модифікацію спроектованої ним дидактичної системи. В умовах магістратури майбутній педагог закладу позашкільної освіти засвоює схему проєктування як складну організаційно-технічну систему з комплексом технічних засобів (зокрема, комп'ютерних мереж), алгоритмів, методичних матеріалів, програм, які регламентують організацію створення проєкту дидактичної системи на всіх його стадіях і етапах. Проєктована магістрантом дидактична система має бути: а) модульною (пропонувати набір функціонально незалежних модулів, які можна використовувати); б) інформативною (уміщувати різні навчальні програми, інструктивно-методичні матеріали, інформаційні фонди, технічні засоби, сайти тощо); в) здатною до модифікації в інших предметних сферах, інтерактивною для користувачів і розробників. Загалом проєкт дидактичної системи магістранта повинен мати ґрунтовну наукову основу, виконувати соціальне замовлення, бути ментально зорієнтованим, узгоджуватися із загальноприйнятими цінностями і моральними нормами.

Таким чином, нами розкрито суть науково-методичної системи підготовки педагогів закладів позашкільної освіти до проєктування дидактичних систем в умовах магістратури як цілеспрямованого процесу управління творчою проєктивною діяльністю

майбутніх педагогів закладів позашкільної освіти щодо забезпечення гарантованого досягнення результатів навчання на основі усвідомлення ними сутності, мети, суб'єктів, об'єктів, предмета, продукту проектування, структури дидактичної системи. Перспективою подальших досліджень є розгляд структурних компонентів і функцій означеної системи, вимог до проектувальної діяльності її суб'єктів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. № 1556-VII. Київ, 2014. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України „Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. Київ, 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru>
3. Коберник О. Управління виховним процесом на засадах психолого-педагогічного проектування. *Рідна школа*. 2004. №5. С. 22–25.
4. Колот А. М. Реалізація засад Болонської декларації при підготовці фахівців економічного профілю. *Маркетинг в Україні*. 2004. №3. С. 59–65.
5. Лебедик Л. В., Стрельников В. Ю. Концептуальні засади підготовки викладачів вищої школи до проектування дидактичних систем в умовах магістратури. *Неперервна професійна підготовка фахівців в умовах формування спільного європейського освітнього простору*: монографія / за редакцією С. П. Архипової, О. П. Лещинського. Черкаси : ЧНУ, 2020. 335 с. С. 43–64. URL : <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/8842>
6. Лебедик Л. В. Формирование общих и профессиональных компетенций магистра экономики как будущего преподавателя. *Теоретико-методические основы внедрения компетентного подхода в высшей школе* : коллективная монография с международным участием / под ред. д. пед. н., проф. В. Ю. Стрельникова. Харьков : Издательство Иванченко И. С., 2018. С. 167–177.
7. Романова Г. М. Підготовка викладачів вищих економічних навчальних закладів до проектування навчальних технологій : монографія. К. : КНЕУ, 2009. 252 с.
8. Стрельников В. Ю. Проектування професійно-орієнтованої дидактичної системи підготовки бакалаврів економіки : монографія. Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2006. 375 с.
9. Стрельников В. Ю. Теоретичні засади проектування професійно орієнтованої дидактичної системи підготовки бакалаврів економіки : дис... д-ра пед. наук : 13.00.04 теорія і методика професійної освіти / Ін-т пед. і психол. проф. освіти АПН України. Київ, 2007. 461 с.
10. Стрельников В. Ю. Теоретичні засади проектування професійно-орієнтованої дидактичної системи (підготовка бакалаврів економіки) : монографія. Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2005. 375 с.

Ірина БАБЕНКО

УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПЕРСОНАЛЬНОГО БРЕНДУ ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА

*Ніхто не може нічому навчитися
у тієї людини, котра не подобається.
Ксенофонт,
давньогрецький вчений*

У світовому розвитку менеджменту останніми десятиліттями добре помітні яскраві тенденції, котрі свідчать на користь підвищення значущості бренду як